

Beslutad av: Regionfullmäktige, 2019-10-08

Diarienummer: RS 2019-04443

Giltighet: 2019-10-08 – 2024-12-31

Finanspolicy

för Västra Götalandsregionen

Policyn gäller för: Västra Götalandsregionen

Innehållsansvar: Koncernstab verksamhetsuppföljning, ekonomi och inköp/avdelning
koncernekonomi

Dokumentet ersätter: Finanspolicy för Västra Götalandsregionen 2017-04-04 § 43, dnr RS
2017-00192

Innehåll

1	Finanspolicyns syfte och omfattning	3
1.1	Finansverksamheten.....	3
1.2	Ansvarsfördelning	3
1.2.1	Politiska organ.....	3
1.2.2	Förvaltningar.....	4
1.2.3	Externa leverantörer	4
1.3	Uppdatering av policy	4
2	Likviditetshantering	4
2.1	Betalningsberedskap	4
2.2	Koncernkonto.....	5
2.2.1	Betalningssätt	5
3	Kapitalförvaltning	5
3.1	Etik och hållbarhet i kapitalförvaltningen.....	5
3.2	Portföljerna.....	6
3.2.1	Kort portfölj	6
3.2.2	Lång portfölj	6
3.3	Tillåtna instrument i kapitalförvaltningen.....	7
3.3.1	Ränterelaterade värdepapper.....	7
3.3.2	Aktierelaterade värdepapper	7
3.3.3	Alternativa placeringar.....	7
3.3.4	Finansiella derivat	7
3.4	Riskhantering i kapitalförvaltningen.....	7
3.4.1	Valutarisk	8
3.4.2	Ränterisk	8
3.4.3	Kreditrisk	8
4	Skuldförvaltning.....	9
4.1	Tillåtna instrument i skuldförvaltningen.....	9
4.2	Derivatinstrument.....	9
4.3	Riskhantering i skuldförvaltningen.....	9

4.3.1 Refinansieringsrisk.....	10
4.3.2 Ränterisk	10
5 Leasing.....	10
6 Borgen.....	10
7 Rapportering och uppföljning	11
7.1 Rapporteringens syfte	11
7.2 Ansvar	11
7.3 Löpande rapportering	11
7.4 Hantering och åtgärder vid policyöverträdelser.....	11

1 Finanspolicyns syfte och omfattning

Syftet med finanspolicyn är att ange ramar och riktlinjer för hur Västra Götalandsregionens (VGR) finansverksamhet ska bedrivas. Med finansverksamhet avses upplåning, utlåning, leasing, borgen, valutahantering, in- och utbetalningar, likviditetshantering, finansiell riskhantering och placering av överskottslikviditet. Till denna finanspolicy finns ett särskilt dokument framtaget med riktlinjer för hur in- och utbetalningar ska hanteras i VGR.

Finanspolicyn ska säkerställa att finansverksamheten bedrivs på ett enhetligt sätt enligt fastslagna principer.

Finanspolicyn riktar sig till VGR:s samtliga nämnder, styrelser och majoritetsägda bolag.

1.1 Finansverksamheten

Den finansiella verksamheten inom VGR är centraliserad till VGR:s internbank, koncernbanken.

Regionfullmäktige har beslutat om fyra finansiella mål. Två av dessa ansvarar finansverksamheten för. Det ena är att VGR ska ha god betalningsberedskap genom snabb tillgång till likvida medel. Det andra är att VGR ska upprätthålla sitt goda finansiella anseende och bibehålla nuvarande rating (S&P Global Ratings).

1.2 Ansvarsfördelning

1.2.1 Politiska organ

Nedan följer en kort beskrivning av ansvarsfördelningen mellan de politiska organen.

Regionfullmäktige

Regionfullmäktige, som är VGR:s högsta beslutande organ, har det yttersta ansvaret för finansverksamheten och fastställer finanspolicyn. Vidare delegerar regionfullmäktige beslutsbefogenheter gällande finansverksamheten till regionstyrelsen.

Regionstyrelsen

Regionstyrelsen har enligt delegation från regionfullmäktige ansvar för finansverksamheten. Regionstyrelsen ska ompröva finanspolicyn vid behov.

Ägarutskottet

Regionstyrelsens ägarutskott ansvarar för att löpande följa den operativa finansverksamheten inom avdelningen koncernekonomi, VGR. Ägarutskottet ska följa tillämpningen av finanspolicyn och vid behov utfärda kompletterande anvisningar. Ägarutskottet får rapportering om finansverksamheten i samband med delår och årsredovisning.

1.2.2 Förvaltningar

Koncernekonomi

Avdelning koncernekonomi, under koncernstaben verksamhetsuppföljning, ekonomi och inköp, är den avdelning som ansvarar och hanterar löpande finansiella frågor och finansiella transaktioner.

Finansrådet

Finansrådet är ett tjänstemannaorgan med rådgivande funktion. Rådet består av VGR:s ekonomidirektör, finanschef samt ett antal ytterligare befattningshavare inom det finansiella området på avdelningen koncernekonomi.

Finansrådet är rådgivande och beredande inom viktiga finansiella områden som till exempel finansiering, kapitalförvaltning, och finansiell riskhantering.

1.2.3 Externa leverantörer

Finansiell rådgivning

Som stöd till finansverksamheten kan extern finansiell rådgivare anlitas.

Riskkontroll/Riskrapportering

Som stöd vid riskrapportering, policyuppföljning och stickprovskontroller avseende finansprocesser används en extern leverantör.

1.3 Uppdatering av policy

Finanspolicyerna ska uppdateras i enlighet med VGR:s beslutade rutin för regiongemensamma styrande dokument.

2 Likviditetshantering

Likviditetshanteringen avser hanteringen av kortfristiga medel som är en del av VGR:s tillgångsförvaltning. Det primära målet med likviditetshanteringen är att upprätthålla en god betalningsberedskap.

2.1 Betalningsberedskap

Ett av regionfullmäktiges beslutade finansiella mål är att ha god betalningsberedskap, vilket innebär tillgång till snabb likviditet för att kunna fullgöra betalningsskyldighet till anställda, leverantörer, banker med mera.

Betalningsberedskapen ska täcka en månads nettolönebetalning och 20 bankdagars netto av kund- och leverantörsbetalningar. Beräkning av betalningsberedskapen görs årligen och kan bestå av likvida medel, lån och outnyttjade kreditlöften. Som betalningsberedskap kan VGR använda den del av nettolikviditeten som kan omsättas inom två bankdagar eller använda lån och kreditlöften.

Bindande lånelöfte och/eller överskottslikviditet ska täcka kommande 12 månaders förfall och räntebetalningar i låneskulden.

2.2 Koncernkonto

VGR ska ha ett gemensamt koncernkontosystem där alla förvaltningar och helägda bolag ska vara anslutna. Förvaltningar och helägda bolag får inte använda bank- eller girokonto utanför koncernkontot utan särskilt tillstånd från finanschefen.

För att hantera svängningar i det dagliga kassaflödet används en checkräkningskredit som är kopplad till koncernkontot. Checkräkningskrediten kan utökas vid kortare likviditetsbehov, upp till 30 dagar.

2.2.1 Betalningsätt

VGR följer utvecklingen i samhället avseende betalningsmedel och VGR accepterar de på marknaden förekommande och godkända betalningssätten. Kontanter är godkänt och accepterat betalningsmedel i VGR, men på grund av risker och komplex hantering arbetar VGR för att minska kontanthantering. För mer detaljerad information se riktlinjer om in- och utbetalningar.

3 Kapitalförvaltning

VGR skall i enlighet med kommunallagen 8 kap 2§ förvalta sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses. Kapitalförvaltningen ska ske i enlighet med gällande lagstiftning samt de riktlinjer och regelverk som är beskrivet i detta dokument.

3.1 Etik och hållbarhet i kapitalförvaltningen

VGR ska vid val av placeringar ta hänsyn till och främja god etik, ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet.

Placeringar medges inte direkt i företag som har produktionen eller försäljningen av krigsmateriel, pornografi eller tobaks- och alkoholvaror som en väsentlig del av verksamheten. Vidare medges inte placeringar direkt i företag som till en väsentlig del av verksamheten utviner fossila bränslen. Placeringar ska även undvikas i företag som på annat sätt är inblandade i framställningen av fossila bränslen genom t.ex. produktion och prospektering.

VGR:s ställning medför ett ansvar att verka för god etik, vilket definieras som avståndstagande från kriminalitet, respekt för seriösa affärsmetoder samt demokratiska principer. VGR har som krav att de företag och organisationer i vilka kapital investeras följer de internationella normer för mänskliga rättigheter, arbete och miljö, vilka finns formulerade i FN-konventioner och traktater som humanitär rätt, folkrätt och miljölagstiftning. Investeringar ska inte heller göras i länder som är föremål för, av Sverige sanktionerad, handelsblockad av FN eller EU.

För att vidga hållbarhetsperspektivet kommer VGR sträva efter att göra placeringar i bolag som aktivt arbetar med och främjar ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. Att använda så kallad positiv screening innebär att placeraren aktivt väljer in innehav istället för att välja bort. Valen ska i den mån det är möjligt följa programmet för hållbar utveckling¹ som finns inom regional utveckling.

3.2 Portföljerna

VGR:s överskottslikviditet förvaltas i två portföljer, en kort och en lång portfölj. Fördelningen av kapital mellan kort och lång portfölj kan ske löpande under året. Det är den långsiktiga likvidetsprognosen som avgör hur stor del av kapitalet som kan allokeras till den långa portföljen.

3.2.1 Kort portfölj

Den korta portföljen innehåller placeringar med hög likviditet och kan omsättas på kort tid för att hantera likviditetsförändringarna under året.

Portföljens genomsnittliga räntebindningstid i ränteplaceringarna, mätt som duration, ska ligga i intervallet 0 - 2 år. Enskilda placeringar får ha en maximal kapitalbindningstid på 5 år. Om placering sker i räntefonder får kapitalbindning överstiga 5 år i den enskilda räntefonden.

Placeringar får enbart ske i ränterelaterade värdepapper och på bankkonto.

3.2.2 Lång portfölj

I den långa portföljen finns det kapital som inte avses användas de närmaste 3 åren vilket innebär att den kan ha en högre risknivå än den korta portföljen.

Allokeringen mellan olika tillgångsslag styrs i första hand av en dynamisk allokeringsmodell med ett fastställt säkerhetsgolv. Säkerhetsgolvet anger hur mycket portföljen får falla i värde jämfört med dess högsta värde de senaste 12 månaderna. Säkerhetsgolvet är satt till 90 %, vilket innebär att portföljens värde som mest får falla med 10 % jämfört med det högsta värdet de senaste 12 månaderna. Utifrån säkerhetsgolvet och ett antal andra parametrar såsom rådande ränteläge och volatilitet på aktiemarknaden så ger modellen en tillåten fördelning mellan aktie- och ränterisk i portföljen. Oavsett aktuell risksituation får andelen aktier maximalt vara 50 %.

För att sprida riskerna i aktiefondportföljen ska placeringarna ske i olika regioner i världen – i exempelvis Sverige, globalt och i tillväxtmarknader.

Portföljens genomsnittliga räntebindningstid i ränteplaceringarna, mätt som duration, ska ligga i intervallet 1 - 5 år. Placeringar får ha en maximal ränte- och kapitalbindningstid på 10 år. Om placering sker i realränteobligationer får ränte- och kapitalbindningstid överstiga 10 år.

¹ <http://www.vgregion.se/regional-utveckling/program/>

Placeringar i den långa likviditetsportföljen får bestå av aktie-, ränte- och alternativa placeringar samt bankkonto.

3.3 Tillåtna instrument i kapitalförvaltningen

Nedan följer de instrument som är tillåtna i kapitalförvaltningen.

3.3.1 Ränterelaterade värdepapper

Med ränterelaterade värdepapper avses obligationer och certifikat samt fonder med innehav i denna typ av värdepapper. Utgivarna av dessa värdepapper kan vara stat, kommun, landsting, bostadsinstitut och företag.

3.3.2 Aktierelaterade värdepapper

Med aktierelaterade värdepapper avses i första hand aktivt förvaltade fonder, indexfonder, aktieindexobligationer samt olika typer av värdepapper för att nå aktieexponering mot i huvudsak noterade aktier. Direkt innehav av aktier är inte tillåtet.

3.3.3 Alternativa placeringar

Placeringar utöver ovanstående definitioner betecknas som alternativa placeringar. Exempel på alternativa investeringar är hedgefonder eller fastigheter.

Syftet med alternativa placeringar är att ytterligare sprida riskerna i portföljen. Alternativa placeringar ska ha låg korrelation med aktier och räntor eller bidra med andra typer av risk än ränte- och aktierisk för att öka differentieringen av portföljen.

3.3.4 Finansiella derivat

VGR kan använda derivat för att hantera olika risker, det vill säga att skydda den egna verksamheten mot oönskade utfall på finansnettot. Det kan avse såväl ränte-, aktie- som valutarisk.

Marknadsvärden i derivatinstrument får hos en enskild motpart inte netto överstiga 50 mnkr utan särskilt beslut i ägarutskottet.

3.4 Riskhantering i kapitalförvaltningen

VGR är genom sin kapitalförvaltning en aktör på de finansiella marknaderna och är därmed utsatt för finansiella risker. En del i finansverksamheten är att identifiera och hantera riskerna i kapitalförvaltningen så att tillgångarnas värde kan säkras och rimlig avkastning på förvaltad kapital uppnås.

Risken hanteras framförallt på övergripande nivå genom en dynamisk allokeringsmodell, som ger underlag till tillgångsallokeringen, det vill säga, andelen tillgångar exponerade mot räntemarknaden och aktiemarknaden. Modellen tar hänsyn till hur rörelserna på aktiemarknaden ser ut, dvs volatiliteten och rådande ränteläge. Vid aktiefondsplaceringar sprids också riskerna genom att fonderna är exponerade mot olika delar av världen.

Därutöver reglerar finanspolicyn limiter för ett antal specifika finansiella risker såsom valutarisk, ränterisk och kreditrisk som beskrivs nedan.

Riskmått och limiter skall beräknas utifrån portföljernas marknadsvärde.

3.4.1 Valutarisk

Valutarisken anger portföljens känslighet för förändringar i den svenska kronans värde kontra utländska valutor. Utgångspunkten vid förvaltning av VGR:s portfölj är att begränsa valutarisken.

Följande gäller i respektive tillgångsslag:

- Räntebärande värdepapper ska valutasäkras då valutarisken i annat fall skulle bli den dominerande risken i placeringen.
- Aktieplaceringar valutasäkras normalt sett inte då valutarisken ingår som en mindre del i den totala risken i placeringar i aktier på utländska marknader.
- Gällande alternativa investeringar görs enskild bedömning om valutasäkring i varje enskilt fall.

Finansiella placeringar får endast ske i instrument som är denominerade i SEK, NOK, EUR, USD och GBP.

3.4.2 Ränterisk

En risk som finns i investeringar i obligationer eller räntefonder är ränterisk. Risken mäts genom ränteduration och visar hur känsligt obligationens pris är för förändringar i marknadsräntan. Durationen mäts i antal år och som återstående löptid. Ju längre återstående löptid räntebärande värdepapper har desto känsligare är de för ränteförändringar. Portföljernas placeringshorisont avgör durationen. Genom att ha durationslimiter för portföljerna kan risken mätas och följas upp.

3.4.3 Kreditrisk

Kreditrisk berör ränteplaceringar och definieras som risken för värdeförlust på grund av att en motpart (till exempel bank, kommun, landsting, kapitalförvaltare) inte fullgör sina finansiella förpliktelser. Kreditrisk definieras som risken för att en fordran inte betalas på utsatt tid och/eller med det belopp som fordran utgör. För att hantera denna risk ska placeringarna fördelas mellan olika emittenter (utgivare).

För att hantera kreditrisken på ett effektivt sätt ska ränteplaceringar i första hand göras genom placering i fonder. Dessa ska bestå av räntebärande papper med god kreditvärdighet och riskspridning. Fonder som inte uppfyller detta krav definieras som alternativa placeringar.

Vid placering direkt i enskilda räntebärande värdepapper ska dessa ha en rating om lägst BBB-/Baa3 (från S&P Global Ratings/Moodys).

4 Skuldförvaltning

VGR äger lånefinansierade tillgångar till betydande belopp. Detta avsnitt syftar till att definiera riktlinjerna för VGR:s skuldförvaltning.

4.1 Tillåtna instrument i skuldförvaltningen

- Bilateral lån
- Certifikat
- Obligationer

4.2 Derivatinstrument

För att effektivt kunna hantera skuldförvaltningen får VGR använda sig av räntederivat i syfte att omvandla ränterisker i skuldportföljen. Räntederivat används för att omvandla rörlig ränta till fast ränta eller fast ränta till rörlig ränta. Framtida räntevillkor ska vara förutbestämda eller kunna utläsas i marknadsräntor eller index.

Godkända derivatinstrument i skuldförvaltningen:

- Räntetak och räntegolv
- Ränte- och valutaswapar
- Ränteoptioner
- Kombinationer av ovanstående

Motparter och motpartsrisk derivatavtal

Ingående av derivataffärer får endast ske med motparter där VGR upprättat ramavtal enligt ISDA-standard samt att motparten har en kreditrating om minst BBB+ enligt S&P Global Ratings. Om marknadsförändringar skapar en fordran på enskild motpart överstigande 50 miljoner kronor eller om en motpart blir nedgraderad så att kravet på kreditrating inte uppfylls, får inga fler transaktioner ingås med den motparten, undantaget affärer som låser eller begränsar motpartsrisken.

4.3 Riskhantering i skuldförvaltningen

VGR är en aktör på de finansiella marknaderna och är därmed utsatt för olika slags finansiella risker. En del i finansverksamheten är att identifiera och hantera riskerna vid kapitalanskaffning. Med en risk avses en händelse som påtagligt påverkar VGR:s finansiella situation och/eller finansnetto. Nedan beskrivs riskhanteringen den externa finansieringen/upplåningen.

4.3.1 Refinansieringsrisk

I syfte att begränsa finansieringsrisken ska förfallen på regionens upplåning spridas över tiden nedan tabell. Maximal löptid vid upplåning är 10 år.

	Som andel av extern upplåning	Återstående löptid
Kort upplåning	Max 50 % av total skuld	0 – 12 månader
Lång upplåning	Minst 50 % av total skuld	1 – 10 år
Genomsnittlig kapitalbindningstid		1,5 – 4,5 år

4.3.2 Ränterisk

I syfte att begränsa ränterisken ska ränteomsättningstillfällena på lån och derivat spridas över tiden enligt nedanstående tabell. Maximal räntebindning på enskilda räntevärdepapper är 10 år.

	Som andel av extern upplåning	Återstående genomsnittlig löptid
Kort räntebindningstid	Max 60 % av total skuld	0 – 12 månader
Lång räntebindningstid	Minst 40 % av total skuld	1 – 10 år
Genomsnittlig räntebindningstid		1,5 – 4,5 år

Övergångsregler

VGR befinner sig i en uppbyggnadsfas av låneskulden. I syfte att skapa rimlig manövrerbarhet samt undvika onödiga risker och kostnader gäller reglerna om genomsnittlig kapital- och räntebindningstid först när den totala skulden överskrider 4 miljarder kronor.

5 Leasing

Leasing omfattas av reglerna för extern upplåning. Enskilda förvaltningar och majoritetsägda bolag får inte besluta om leasing. Beslut om leasing ska föregås av en prövning gentemot andra former för finansiering. För de fall leasing bedöms vara mest fördelaktigt ska denna godkännas i förväg av ekonomidirektören.

6 Borgen

VGR kan teckna borgen för organisationer där VGR har intresse som finansiär eller på annat sätt.

Varje beslut om borgen fattas av regionfullmäktige utifrån en särskild utredning. I utredningen ska beskrivas utifrån:

- varför VGR ska gå i borgen får organisationen,
- om det är förenligt med den kommunala kompetensen,
- vilken fördel det är med borgensåtagandet.

Borgensåtagandet ska vara begränsat i tid och belopp.

Om möjligt ska organisationen som VGR går i borgen för, lämna säkerhet för borgensåtagandet till exempel med en pant i fastigheten.

I ärendet ska finansenheten lämna förslag om eventuell borgensavgift.

Borgen tecknas av moderförvaltningen och bevakas av koncernbanken.

Årligen vid årsbokslutet ska den organisation som borgen ställts ut för, bekräfta vilket återstående belopp som borgen omfattar.

7 Rapportering och uppföljning

7.1 Rapporteringens syfte

Rapporteringens syfte är att informera om portföljens resultat och portföljens exponering i relation till de fastställda limiterna i denna placeringsföreskrift.

7.2 Ansvar

Samtliga personer och parter som är delaktiga i finansarbetet ska omedelbart rapportera om händelser som inte kan betraktas som normala. Rapport ska lämnas till närmast överordnad som ansvarar för vidare rapportering.

7.3 Löpande rapportering

En extern riskkontrollfunktion ska månatligen sammanställa en riskrapport avseende tillgångsförvaltningen och överlämna den till finansenheten. Avkastning, risk och en redogörelse för innehavsallokeringen per portfölj ska redovisas i rapporterna. En kontroll att givna limiter inte överträds ska också presenteras i rapporterna.

7.4 Hantering och åtgärder vid policyöverträdelser

Vid överträdelser av bestämmelser i finanspolicyn ska överträdelserna omgående åtgärdas och ekonomidirektören informeras. Ekonomidirektören informerar i sin tur regionstyrelsens ägarutskott.

Passiva överträdelser, det vill säga överträdelser av limiterna som sker av plötsliga marknadsförändringar och inte aktiva investeringsbeslut, betraktas inte som en limitöverträdelse men ska åtgärdas inom rimlig tid.

Alla personer som deltar i arbetet med finanshanteringen ska omedelbart rapportera onormala händelser inom verksamheten till ekonomidirektören för vidare hantering.

2019-06-25

Dokumentnamn: Finanspolicy för Västra Götalandsregionen

Versionsnummer: ver.1.0

Kontaktperson: Finanschef Annelie Mogensen annelie.mogensen@vgregion.se, tfn 010-441 20 55